

**T.C.
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
EĞİTİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Geliştirme Daire Başkanlığı**

**EZANI GÜZEL OKUMA
ÖĞRETİM PROGRAMI**

**Ankara
2016**

Bu 6ğretim programı, **08.03.2016** tarihli ve **5098** sayılı Genel M¼d¼rl¼k onayı ile uygulamaya konulmuştur.

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	6
II. PROGRAMIN HEDEFİ.....	8
III. UYGULAMA ESASLARI.....	9
IV. DERSLER VE KREDİLER TABLOSU	11
A. İMAMLIK VE MÜEZZİNLİK BİLGİ VE BECERİSİNE GİRİŞ.....	12
B. SES EĞİTİMİ.....	14
C. EZAN MAKAMLARI VE UYGULAMALARI	16
D. SALÂ MAKAMLARI VE UYGULAMALARI	21
E. KÂMET UYGULAMALARI.....	22

EZANI GÜZEL OKUMA ÖĞRETİM PROGRAMI

I. GİRİŞ

Toplumunu din konusunda aydınlatmakla görevli Diyanet İşleri Başkanlığı, yürüttüğü din hizmetlerinin daha kaliteli ve verimli hale gelmesi için personelinin bilgi ve becerilerini yenilemekte ve geliştirmektedir. Bu amaçla, farklı görevler yürüten personele yönelik ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte hizmet içi eğitim kurs ve seminerler düzenlenmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, ezan, kâmet ve salânın mûsikî geleneğimiz çerçevesinde cami mûsikîsi formlarına uygun olarak okunmasının önemli bir ihtiyaç olduğunu görmektedir. İlan etmek, bildirmek manalarına gelen ve günde beş vakit minarelerimizden okunan ezanın; güzel ses ve nağmelerle süslenerek okunmasını tavsiye eden Peygamber Efendimiz, sesinin güzelliği sebebiyle ezanı Bilâl-i Habeşî'ye okutmuştur.

Ezan, irticâlen okunduğu için makamlarda belli ses sahasında gezinilmesine rağmen her okunuşta farklı süslemeler, nağmeler ve güzellikler ortaya çıkar. Ezanı her makamda okumak mümkün olsa bile, Sabâ, Uşşâk, Rast, Segâh, Hicâz gibi makamlarda okumak gelenek haline gelmiştir. Ezan da Kur'an-ı Kerim gibi tecvid ve kıraatine uyularak okunmalı, güzel nağmelerle süslenmelidir. Ezanın tecvidini, harflerin mahrecini, okunuş tavrını bilmeden ezan okunmaz. Okunursa hatalı olur. Ecdadımız ezanı en güzel şekilde okumuş ve bize bu şekilde intikal ettirmiştir. Ayrıca vakitlerin insan ruhu üzerindeki etkisi düşünülerek, hangi vakitte hangi makamın etkili olduğu belirlenmiş, beş vakit için farklı makam tertipleri düzenlenmiştir. Dolayısıyla Kur'an tilâvetinde olduğu gibi, ezan okumak da özel bir maharet ve çalışma gerektirir.

Salâ ve kâmet de ezan gibi güzel nağmelerle okunması gereken cami mûsikîsi formlarındandır. Gerek salâların gerekse farz namazların kılınışından önce, ezandan daha seri bir şekilde okunan kâmetin, ezanda olduğu gibi vaktin özellikleri düşünülerek makamlı okunması uygun olur. Bu bakımdan salâ ve

kâmet de maharet ve çalışma gerektiren bir husus olup, bu mahareti sağlayacak iyi bir mûsikî eğitimidir.

Mûsikî, derûnî coşkuları güzel nağmelerle aksettiren bir ses ilmidir. Okunduğunda ilahi zevkleri, manevî coşkuları harekete geçiren Kur'an-ı Kerim'in, ezanın, mevlidin, ilahi ve kasidelerin güzel nağmelerle ve belli kurallara uyularak okunması elzemdir. Mûsikî, ölçülü sesler vasıtasıyla dinleyicide estetik tesir ve heyecan oluşturan bir sanattır. Adnan Saygun'un tarifıyla mûsikî, sözcükler ile anlatılması imkânsız duygu ve coşkuları sezdirecek, duyuracak biçimde düzenlenmiş sesler aracılığıyla başka gruplara yansıtma sanatı veya Dede Efendi'nin özlü tanımıyla, insanlığın ahlâkını arındıran bir bilimdir.

Dînî mûsikîmizin formları "Cami Mûsikîsi" ve "Tekke (Tasavvuf) Mûsikîsi" olmak üzere iki grupta incelenir. Türk Din Mûsikîsi'nde önemli bir yeri olan cami mûsikîsi, camilerde ibadet esnasında icra edilir. Cami mûsikîsinin icracıları imamlar ve müezzinlerdir. Cami mûsikîsi ulvî bir üslup taşır. Cami mûsikîsinde saz olmadığı için sözlü ses önemlidir. Dua niteliğinde olan cami mûsikîsi, İslam'ın ilk devirlerinden itibaren tabii bir gelişme göstermiştir. Cami mûsikîsi, dînî hayatımızda çok önemli yeri olan ezan, salâ, kâmet, tesbih duaları, temcid, münâcat, mihrâbiye, tekbir, salavât, ilahi, kaside ve mevlid gibi formlardan meydana gelir.

Cami mûsikîsinin ezan, salâ, temcid gibi formları genellikle caminin dışında minareden, diğer formlar ise caminin içinde okunur. Cami mûsikîsinin icra şekli irticâlen yani doğaçlama tarzındadır. Aslında cami mûsikîsi, ezan, kâmet ve namazın sonuna kadar okunan dualardan teşekkül eder. Yukarıda sayılan diğer formlar camide icra edilmekle beraber yerine göre başka yerlerde de icra edilebilir.

Bilindiği üzere camide hâkim olan duygular, zühd, takva, ilahi aşk, münâcat ve duadır. Mûsikî, duyguları güzel nağmelerle ifade etmek olduğuna göre, ilahi hislerle dolan gönüller, nağmelerle süslenen dualarla, tesbihatla, Kur'an-ı Kerim'le daha da coşmakta ve huşu bulmaktadır. Cami mûsikîsinin formlarından olan ezan, salâ, kâmet, tesbih duaları, temcid, münâcat, mihrâbiye, tekbir, salavât, ilahi, kasîde ve mevlidin okunmasında amaç mûsikî yapmak değil, duadır.

Bunların icrası, icra tarzları mûsikîdir. Bu da belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Cami mûsikîsi içinde ezan, salâ ve kâmetin önemli bir yeri vardır. Özellikle beş vakit okunan ezanın güzel nağmelerle okunması inançların kuvvetlendirilmesine katkıda bulunur. Toplumsal birliktelik, dayanışma, kaynaşma ve bütünleşmeyi güçlendirir.

“Ezanı Güzel Okuma Öğretim Programı” da bu önemli etkilere haiz ezan, salâ ve kâmetin cami mûsikîsi formlarına uygun olarak güzel bir şekilde okunmasını yaygınlaştırmak, bu hizmetin tüm vatandaşlara ulaşmasında önemli roller üstlenen imam-hatip ve müezzinlerin bu konudaki bilgi ve becerilerinin artırılmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

II. PROGRAMIN HEDEFİ

Başkanlığımızın eğitim hedeflerinden biri de, ihtiyaç duyulan alanlarda daha hızlı ve yaygın hizmet verebilmek amacıyla personel eğitimine yönelik mahallinde hizmet içi eğitim kursları düzenlemektir. Bu durum din hizmetleri personelinin kısa zamanda ve az maliyetle bilgi ve becerilerinin artırılmasında önem arz etmektedir. Çünkü günümüzde personel sayısı yoğun olan kurumlarda, mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerilere ilişkin eksikliklerin giderilebilmesi veya sahip olunan niteliklerin geliştirilebilmesi, mahallinde düzenlenen eğitimlerle sağlanabilmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapan din hizmetleri personeli içinde özellikle imam-hatip ve müezzinlerin ezan, kâmet ve salâyı güzel okuma bilgi ve becerisine sahip olması önemlidir. Bu nedenle adı geçen personelin bu konudaki bilgi ve becerilerinin artırılması için, Başkanlığımızca “Ezanı Güzel Okuma Öğretim Programı” hazırlanmıştır. Hazırlanan bu program ve diğer altyapı çalışmalarıyla, mümkün olduğunca çok sayıda personelimizin mahallinde hizmet içi eğitime alınması mümkün olacaktır.

Ezan başta olmak üzere, salâ ve kâmetin güzel okunmasının, halkımız arasında bu kültürün oluşmasında, dinleyenlerin manevî duygularının

uyanmasında ve artırılmasında önemli bir rolü vardır. Cami görevlilerinin, bu formları gereği gibi yerine getirmeleri önem arz etmektedir. Bu nedenle Başkanlığımız, ülkemizde ezan, salâ ve kâmetin görevlilerimizce güzel okunmasını temin etmek amacıyla mahallinde ezanı güzel okuma kursları düzenleyecektir. Bu kursların hedefi, her ilden seçilmiş, ezanı, salâyı ve kâmeti güzel okuyan rehber din görevlileri nezaretinde personelin cami mûsikîmizin temel formlarından olan ezan, salâ ve kâmeti usulüne uygun olarak okumalarını sağlamak, bilgi ve becerilerini geliştirmek böylece meslekî formasyonlarına katkı sağlamaktır.

Bu programı başarıyla bitiren her kursiyer;

1. İmam-hatiplik ve müezzinliğin din hizmetlerindeki önemini kavrar.
2. Ezan, kâmet ve salâ okumanın din hizmetlerindeki önemini bilir.
3. Din hizmetlerinde sesin etkin kullanılmasının önemini açıklar.
4. Sesini etkin bir şekilde kullanma bilgi ve becerisine sahip olur.
5. Ezan, kâmet ve salâda karşılaşılan yaygın hataları bilir.
6. Mikrofonu usulüne uygun kullanma bilgi ve becerisine sahip olur.
7. Cami mûsikîsi formlarında icra edilen temel makamları bilir ve uygular.
8. Ezan, kâmet ve salâyı makamlarına uygun olarak okur.

III. UYGULAMA ESASLARI

1. Programın uygulanmasında “Dersler ve Krediler Tablosu” esas alınır.
2. Program, haftada 20 saat olmak üzere 80 saatten oluşmaktadır.
3. Dersler, uygulama ağırlıklı işlenmeli, salt teorik anlatımlardan uzak durulmalıdır.
4. Derslerin işlenişinde kursiyerlerin bireysel yetenek ve ihtiyaçlarının farklı olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Derslerde her kursiyere yeterli uygulama fırsatı verilmelidir.
6. Ezanı güzel okuyanların örnek okuyuşlarından yararlanılmalıdır.
7. Bireysel okumalar yanında toplu okumalar da yapılmalıdır.
8. Eğitimde kullanılacak yöntem ve tekniklerde daima işlevsellik esas alınmalıdır.
9. Kursiyerlerin derse hazırlıklı gelmeleri sağlanmalıdır.

10. Yapılan eğitim etkinliklerinde zamanı etkin ve verimli kullanma ilkesi daima göz önünde bulundurulmalıdır.
11. Öğrenme-öğretme etkinliklerine mümkün olduğunca bütün kursiyerlerin aktif katılımı sağlanmalıdır.
12. Öğrenme ortamı, kursiyerlerin özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
13. Programda yer alan öğrenim alanlarının konunun uzmanlarınca verilmesi sağlanmalıdır.
14. Kurs ortamı kursiyerlerin uygulamalı eğitim yapabileceği şekilde düzenlenmelidir.
15. Becerilerin geliştirilmesi ve kalıcı hale getirilmesi noktasında görsel ve işitsel materyallerin kullanılması sağlanmalıdır.
16. Ölçme ve değerlendirme sürecinin objektif olması için, öğrenme alanlarının genel kazanımları, yararlanılabilecek kaynaklar ve ilgili açıklamaların çerçeve halinde verilmesi benimsenmiştir.

IV. DERSLER VE KREDİLER TABLOSU

S. NO	DERSLER		KREDİLER
1.	İMAMLIK VE MÜEZZİNLİK BİLGİ VE BECERİSİNE GİRİŞ	İmam-Hatiplik ve Müezzinlik	2
		Ezan, Kâmet ve Salâda Yapılan Yaygın Hatalar ve Düzeltme Yöntemleri	12
2.	SES EĞİTİMİ	Ses ve Oluşumu	4
		İnsan Sesi	2
		Sesin Kullanım Tekniği	4
3.	EZAN MAKAMLARI VE UYGULAMALARI	Sabâ Makamı	8
		Uşşâk Makamı	8
		Rast Makamı	8
		Segâh Makamı	8
		Hicâz Makamı	8
4.	SALÂ MAKAMLARI VE UYGULAMALARI	Dilkeşhâverân Makamı	4
		Hüseynî Makamı	4
		Bayâtî Makamı	4
5.	KÂMET UYGULAMALARI	Farklı Makamlarda Kâmet Uygulamaları	4
TOPLAM			80

A. İMAMLIK VE MÜEZZİNLİK BİLGİ VE BECERİSİNE GİRİŞ

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
İmam-Hatiplik ve Müezzinlik 1. İmam-Hatipliğin Din Hizmetlerindeki Yeri ve Önemi 2. Müezzinliğin Din Hizmetlerindeki Yeri ve Önemi	Mustafa Sabri KÜÇÜKAŞCI , “İmam”, DİA, c. 22, s. 178-181. Kemal BEYDİLLİ , “Osmanlı Devleti’nde İmamlık”, DİA, c. 22, s. 181-186. İrfan YÜCEL , “Cumhuriyet Döneminde İmamlık”, DİA, c. 22, s. 186-188. Behlül DÜZENLİ , Adap ve Erkânıyla Müezzinlik. Ömer ÖZPINAR , Ezanı Anlamak. Fatih KOCA , “Peygamberimiz Hz. Muhammed’in Müezzinleri”, AÜİF Dergisi, Ankara 2011, LII, 2, sy. 1, s. 117-153.	Kursiyerlere imam-hatiplik ve müezzinliğin din hizmetlerindeki yeri ve önemi anlatılacaktır. Özellikle kursiyerlere yaptıkları görevin önemini bilincinde olmalarını fark ettirici bilgiler verilecektir. Bu bağlamda din görevliliğinin gerektirdiği meslekî yeterlikler, kişisel ve toplumsal özellikler konuları işlenecektir.

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
<p>Ezan, Kâmet ve Salâda Yapılan Yaygın Hatalar ve Düzeltme Yöntemleri</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ezan, Kâmet ve Salâda Tecvid ve Mahrece Yönelik Yaygın Hatalar 2. Ezan, Kâmet ve Salâda Tecvid ve Mahrece Yönelik Yaygın Hataların Düzeltilmesi 3. Ezan, Kâmet ve Salâda Yaygın Talim (Lafız, Dudak Talimi, Vakıf, İbtida ve Vurgu) Hatalarının Düzeltilmesi 	<p>Ramazan PAKDİL, Ta'lim Tecvid ve Kıraat.</p> <p>İsmail KARAÇAM, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri.</p> <p>Abdurrahman ÇETİN, Kur'an Okuma Esasları.</p> <p>Davut KAYA, Tecvidli Kur'an Okuma Rehberi.</p> <p>Demirhan ÜNLÜ, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi.</p>	<p>Ezan, kâmet ve salâ lafızları kursiyerlere okutularak kelimelerin asıl hallerine uymayan kısımları belirlenecektir. Bunu yaparken kursiyerler eşleştirilerek birbirlerini karşılıklı dinlemeleri sağlanacaktır.</p> <p>Ezan, kâmet ve salânın okunmasındaki hatalı lafızların neler olduğu ve bunların nasıl okunacağı tatbiki olarak anlatılacaktır. Özellikle hata yapılan yerlere vurgu yapılarak oraya dikkatler yoğunlaştırılacaktır.</p> <p>Ezan, kâmet ve salâyı okuma esnasında yüz hatlarının normal bir görüntü şeklinde olması vurgulanacak ve bunun önemi anlatılacaktır. Sesin yönünü belirlemek ve düzgün duyulmasını sağlamak için dudakların şeklinin dikkate alınacağı tatbiki olarak işlenecektir. Duruşlarda harfin sıfatı ve sesi özellikle belirtilecek, kelimelerin anlamlı bir şekilde ifade edilebilmesi için vurguların yerinde yapılması örneklerle izah edilecek ve tatbikatı yapılacaktır.</p>

B. SES EĞİTİMİ

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
1. Ses ve Oluşumu <ul style="list-style-type: none">✓ Sesin Kaynağı✓ Sesin İletildiği Ortam✓ Sesi Algılama Organları✓ Sesin Oluşumu ve Özellikleri✓ Süre, Uzunluk ve Kısalık✓ Yükseklik, İncelik ve Kalınlık✓ Gürlük, Hafiflik ve Kuvvetlilik✓ Sesin Tını Özellikleri✓ Seslerde Temizlik ve Güzellik	<p>Hüseyin Sadettin AREL, Türk Mûsikî Nazariyatı Dersleri.</p> <p>Adnan SAYGUN, Mûsikî Nazariyatı.</p> <p>Halil Bedi YÖNETKEN, Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları.</p> <p>İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri.</p> <p>Bayram AKDOĞAN, “Din Görevlilerine Mûsikî Eğitimi Verilmesi Hakkında Örnek Bir Metot”, AÜİF Dergisi, yıl: 2002, sy. 2, c. XLIII, Ankara 2003.</p>	<p>Enstrüman eşliğinde ses merdiveninde çalışma yaptırılacak, daha sonra enstrümansız olarak kursiyerlerin sesleri doğru ve düzgün bulabildikleri gözlenecektir.</p> <p>Bu aşamada öncelikle natürel seslerle çalışma yapılacak, daha sonra basit makamları meydana getiren 4’lü ve 5’liler üzerinde çalışmalara devam edilerek, kursiyerlerin arızalı ve arızasız sesleri pratik olarak kavraması sağlanacaktır. Ayrıca makamlar ve formlarla ilgili tatbikatlar, eğitmen tarafından ağızla da uygulamalı olarak gösterilecektir.</p> <p>Bu esnada kursiyerlerin ağız yoluyla çıkarmış oldukları seslerin net ve temiz olması gözlemlenerek, gerekli düzeltmeler yapılacaktır.</p> <p>Diyafram nefesinin alınışı ve uygulaması kursiyerlere uygulamalı olarak gösterilecek, diyafram nefesi kullanılmadığı zaman meydana gelen aksaklıklar gösterilip, diyafram nefesinin önemi tatbikatlı olarak vurgulanacaktır.</p>
2. İnsan Sesi <ul style="list-style-type: none">✓ İnsan Sesinin Oluşumu✓ İnsanda Ses Değişimi✓ Ses Sağlığını Koruma Yolları		

3. Sesin Kullanım Tekniği ✓ Diyafram-Ağız ve Sinüs Boşlukları ✓ Diyafram Soluđunun Kullanılması		
--	--	--

C. EZAN MAKAMLARI VE UYGULAMALARI

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
<p>1. Sabâ Makamı (Sabah Ezanı) ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri)</p>	<p>Suphi EZGİ, Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi. İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri. Bayram AKDOĞAN, “Fethullah Şîrvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, AÜİF Dergisi, sy. 48. Ahmet Şahin AK, Türk Din Mûsikîsi. Ubeydullah SEZİKLİ, Makamlarla Türk Din Mûsikîsi Eğitim Seti. Uğur ALKAN, Türklerde Ezan ve Salâ Mûsikîsi Uygulamaları. Fatih KOCA, “Ezanı Güzel Okumayı Öğrenme Hususunda Bir Çalışma (Kalıp Ezan Çalışması)”, AÜİF Dergisi, Ankara 2015, 56:2 (2015), s. 133-148. Fatih KOCA, Cami Mûsikîsinde Ezan ve Salâlar, VI. Dînî Yayınlar Kongresi, İslam-Sanat ve Estetik, (29-30 Kasım-01 Aralık 2013), İstanbul 2014, s. 511-518.</p>	<p>Sabâ makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahiler (Seyreleyip Yandım, Ağla Gözüm, Ben Dervişim Diyene) ve Türk mûsikîsinden farklı formlar icra edilerek makamın zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD’ler kursiyerlere takdim edilecektir. Ayrıca orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ve bu uygulamalar, CD halinde kursiyerlere verilecektir.</p>

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
<p>2. Uşşâk Makamı (Öğle Ezanı)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri) 	<p>Suphi EZGİ, Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi.</p> <p>İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri.</p> <p>Bayram AKDOĞAN, “Fethullah Şirvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, AÜİF Dergisi, sy. 48.</p> <p>Ahmet Şahin AK, Türk Din Mûsikîsi.</p> <p>Ubeydullah SEZİKLİ, Makamlarla Türk Din Mûsikîsi Eğitim Seti.</p> <p>Uğur ALKAN, Türklerde Ezan ve Salâ Mûsikîsi Uygulamaları.</p> <p>Fatih KOCA, “Ezanı Güzel Okumayı Öğrenme Hususunda Bir Çalışma (Kalıp Ezan Çalışması)”, AÜİF Dergisi, Ankara 2015, 56:2 (2015), s. 133-148.</p> <p>Fatih KOCA, Cami Mûsikîsinde Ezan ve Salâlar, VI. Dînî Yayınlar Kongresi, İslam-Sanat ve Estetik, (29-30 Kasım-01 Aralık 2013), İstanbul 2014, s. 511-518.</p>	<p>Uşşâk makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Hakkın Habibinin, Noldu Bu Gönüm, Yârabbenâ) ve Türk mûsikîsinden farklı formlar icra edilerek makamın zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD’ler kursiyerlere takdim edilecektir. Ayrıca orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ve bu uygulamalar, CD halinde kursiyerlere verilecektir.</p>

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
<p>3. Rast Makamı (İkinci Ezanı)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri) 	<p>Suphi EZGİ, Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi.</p> <p>İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri.</p> <p>Bayram AKDOĞAN, “Fethullah Şirvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, AÜİF Dergisi, sy. 48.</p> <p>Ahmet Şahin AK, Türk Din Mûsikîsi.</p> <p>Ubeydullah SEZİKLİ, Makamlarla Türk Din Mûsikîsi Eğitim Seti.</p> <p>Uğur ALKAN, Türklerde Ezan ve Salâ Mûsikîsi Uygulamaları.</p> <p>Fatih KOCA, “Ezanı Güzel Okumayı Öğrenme Hususunda Bir Çalışma (Kalıp Ezan Çalışması)”, AÜİF Dergisi, Ankara 2015, 56:2 (2015), s. 133-148.</p> <p>Fatih KOCA, Cami Mûsikîsinde Ezan ve Salalar, VI. Dînî Yayınlar Kongresi, İslam-Sanat ve Estetik, (29-30 Kasım-01 Aralık 2013), İstanbul 2014, s. 511-518.</p>	<p>Rast makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Gül Yüzünü Rüyamızda, Ey Güzellerden Güzel, Mahur Salât) ve Türk mûsikîsinden farklı formlar icra edilerek makamın zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD’ler kursiyerlere takdim edilecektir. Ayrıca orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ve bu uygulamalar, CD halinde kursiyerlere verilecektir.</p>

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
<p>4. Segâh Makamı (Akşam Ezanı)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri) 	<p>Suphi EZGİ, Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi.</p> <p>İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri.</p> <p>Bayram AKDOĞAN, “Fethullah Şirvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, AÜİF Dergisi, sy. 48.</p> <p>Ahmet Şahin AK, Türk Din Mûsikîsi.</p> <p>Ubeydullah SEZİKLİ, Makamlarla Türk Din Mûsikîsi Eğitim Seti.</p> <p>Uğur ALKAN, Türklerde Ezan ve Salâ Mûsikîsi Uygulamaları.</p> <p>Fatih KOCA, “Ezanı Güzel Okumayı Öğrenme Hususunda Bir Çalışma (Kalıp Ezan Çalışması)”, AÜİF Dergisi, Ankara 2015, 56:2 (2015), s. 133-148.</p> <p>Fatih KOCA, Cami Mûsikîsinde Ezan ve Salalar, VI. Dînî Yayınlar Kongresi, İslam-Sanat ve Estetik, (29-30 Kasım-01 Aralık 2013), İstanbul 2014, s. 511-518.</p>	<p>Segâh makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Canım Kurban Olsun, Şol Cennetin İrmakları, Sevdim Seni Mâbuduma) ve Türk mûsikîsinden farklı formlar icra edilerek makamın zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD’ler kursiyerlere takdim edilecektir. Ayrıca orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ve bu uygulamalar, CD halinde kursiyerlere verilecektir.</p>

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
<p>5. Hicâz Makamı (Yatsı Ezanı)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri) ✓ Ezan Okurken Makamlar Arası Geçki Teknikleri 	<p>Suphi EZGİ, Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi.</p> <p>İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri.</p> <p>Bayram AKDOĞAN, “Fethullah Şirvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, AÜİF Dergisi, sy. 48.</p> <p>Ahmet Şahin AK, Türk Din Mûsikîsi.</p> <p>Ubeydullah SEZİKLİ, Makamlarla Türk Din Mûsikîsi Eğitim Seti.</p> <p>Uğur ALKAN, Türklerde Ezan ve Salâ Mûsikîsi Uygulamaları.</p> <p>Fatih KOCA, “Ezanı Güzel Okumayı Öğrenme Hususunda Bir Çalışma (Kalıp Ezan Çalışması)”, AÜİF Dergisi, Ankara 2015, 56:2 (2015), s. 133-148.</p> <p>Fatih KOCA, Cami Musikisinde Ezan ve Salalar, VI. Dînî Yayınlar Kongresi, İslam-Sanat ve Estetik, (29-30 Kasım-01 Aralık 2013), İstanbul 2014, s. 511-518.</p>	<p>Hicâz makamının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Dağlar İle Taşlar İle, Nice Bir Uyursun, Mail Oldum Bahçesinde) ve Türk mûsikîsinden farklı formlar icra edilerek makamın zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD’ler kursiyerlere takdim edilecektir. Ayrıca orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş ezan örnekleri ilgili eğitmen tarafından uygulanacak ve bu uygulamalar, CD halinde kursiyerlere verilecektir.</p>

D. SALÂ MAKAMLARI VE UYGULAMALARI

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
<p>1. Dilkeşhâverân Makamı (Sabah-Cuma Salâsı) ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri)</p>	<p>Suphi EZGİ, Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi. İsmail Hakkı ÖZKAN, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri, Bayram AKDOĞAN, “Fethullah Şirvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, AÜİF Dergisi, Sayı: 48. Ahmet Şahin AK, Türk Din Musikisi. Ubeydullah SEZİKLİ, Makamlarla Türk Din Mûsikîsi Eğitim Seti.</p>	<p>Dilkeşhâverân, Hüseyinî, Bayâtî makamlarının pratikte kavranmasını sağlayacak ilahi (Tevhid Etsin, Gönül Mazhar, Esmâ Zikri, Ömrün Şu Biten Neşvesi) ve Türk mûsikîsinden farklı formlar icra edilerek makamların zihinde kalması sağlanacaktır. Adı geçen formlara ait örnek CD’ler kursiyerlere takdim edilecektir. Ayrıca orta düzeyde ses alanına sahip her görevlinin uygulayabileceği bir ses tonuyla okunmuş salâ örnekleri ilgili eğitim tarafından uygulanacak ve bu uygulamalar, CD halinde kursiyerlere verilecektir.</p>
<p>2. Hüseyinî Makamı (Cenaze Salâsı) ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri)</p>	<p>Uğur ALKAN, Türklerde Ezan ve Salâ Mûsikîsi Uygulamaları. Fatih KOCA, Cami Musikisinde Ezan ve Salalar, VI. Dînî Yayınlar Kongresi, İslam-Sanat ve Estetik, (29-30 Kasım-01 Aralık 2013), İstanbul 2014, s. 511-518.</p>	
<p>3. Bayâtî Makamı (Bayram Salâsı) ✓ Tanımı ✓ Karakteristik Özellikleri ✓ Uygulaması (Makamın Seyri) ✓ Salâ Okurken Makamlar Arası Geçki Teknikleri.</p>		

E. KÂMET UYGULAMALARI

KONULAR	KAYNAKLAR	AÇIKLAMALAR
1. Farklı Makamlarda Kâmet Uygulamaları 2. Kâmet Okurken Makamlar Arası Geçki Teknikleri	Suphi EZGİ , Amelî ve Nazarî Türk Mûsikîsi. İsmail Hakkı ÖZKAN , Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri, Bayram AKDOĞAN , “Fethullah Şîrvânî’ye Göre Makamların Tesirleri ve İcrâ Edileceği Vakitler”, AÜİF Dergisi, Sayı: 48 Ahmet Şahin AK , Türk Din Musikisi. Ubeydullah SEZİKLİ , Makamlarla Türk Din Mûsikîsi Eğitim Seti.	Ezan ve salâda öğrenilen makamlar başta olmak üzere, farklı makamlarda kâmet uygulamaları yapılacak; makamlar arası geçkilere dair bilgiler verilecek, uygulamalar yapılacaktır. Ayrıca cami mûsikîsinde kullanılan Evç, Nihâvend, Nîkrîz, Hicazkâr, Acemaşîran vb. farklı makamlar hakkında bilgiler verilecek, uygulamalar yapılacaktır. Adı geçen makamlara ait kısa nazari bilgiler yanında Türk mûsikîsinin farklı formlarından örnekler verilecektir.